

5. EKONOMICKÝ VÝVOJ

5.1. Makroekonomický rámec

V Královéhradeckém kraji je diverzifikovaná průmyslová základna, malý počet velkých podniků, dostatečný počet kvalitních rozvojových ploch v rámci České republiky, nadprůměrně vysoký počet turistů, vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů, jako je hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba hrubého fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) v základních cenách se každým rokem zvyšovala v průměru o 5,9 %, aby v roce 2004 dosáhla výše 119 985 mil. Kč. Největší měrou se na hrubé přidané hodnotě podílel terciární sektor (52,9 %), dále sekundární sektor (41,8 %) a pouhými 5,3 % primární sektor.

Hrubý domácí produkt (HDP) v tržních cenách meziročně rostl v průměru o 6,1 % na 133 767 mil. Kč v roce 2004. Na HDP vytvořeném v České republice se kraj podílel necelými 5 % (4,8 % v letech 2001 a 2004, v ostatních sledovaných letech hodnotou 4,9 %). V přepočtu na 1 obyvatele kraje byl vytvořen HDP ve výši 244 549 Kč, což bylo 90,2 % HDP na hlavu, vytvořeného v České republice. Při mezikrajském porovnání tohoto ukazatele se v roce 2004 náš kraj nacházel na 5. místě za Hl. m. Prahou, Středočeským, Plzeňským a Jihomoravským krajem. Zatímco HDP na hlavu v Hl. m. Praze byl v roce 2004 dvojnásobně vyšší než průměr za Českou republiku, žádný jiný kraj tohoto průměru nedosáhl. Porovnáním HDP na 1 obyvatele v PPS (jednotka pro měření kupní síly) Královéhradeckého kraje s průměrem 25 členských států Evropské unie, v roce 2004 dosáhl kraj 63,9 % tohoto průměru.

Tab. 5.1.1 Regionální makroekonomické ukazatele

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/2000	průměrná roční
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v zákl. cenách	mil. Kč	95 292	99 734	106 960	114 599	119 985	25,9	5,9
Hrubý domácí produkt (HDP) v tržních cenách	mil. Kč	105 374	110 197	117 976	126 152	133 767	26,9	6,1
Podíl kraje na HDP České republiky (ČR=100)	%	4,9	4,8	4,9	4,9	4,8	¹⁾ -0,1	x
Vývoj HDP (stálé ceny roku 1995, min. rok=100)		.	99,1	105,1	105,2	102,3	x	x
HDP na 1 obyvatele	Kč	191 139	200 157	215 012	230 322	244 549	27,9	6,4
HDP na 1 obyvatele (ČR=100)		91,3	88,4	90,8	91,9	90,2	¹⁾ -1,1	x
HDP na 1 obyvatele v PPS ²⁾ (EU 25 = 100) ³⁾		59,2	58,4	61,4	63,3	63,9	¹⁾ 4,7	x
HDP na 1 zaměstnance	Kč	485 595	514 226	527 745	609 800	656 882	35,3	7,8
HDP na 1 zaměstnance (ČR=100)		89,1	87,5	88,1	93,6	93,3	¹⁾ 4,2	x
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)	mil. Kč	28 591	24 229	32 658	26 810	28 303	-1,0	-0,3
THFK na 1 obyvatele	Kč	51 861	44 008	59 520	48 949	51 743	-0,2	-0,1
THFK na 1 obyvatele (ČR=100)		89,5	70,5	94,4	72,8	71,0	¹⁾ -18,5	x
Disponibilní důchod domácností (DDD)	mil. Kč	59 796	62 907	66 250	69 354	72 785	21,7	5,0
DDD na 1 obyvatele	Kč	108 465	114 261	120 740	126 623	133 063	22,7	5,2
DDD na 1 obyvatele (ČR=100)		97,5	97,1	96,8	97,3	97,8	¹⁾ 0,2	x

¹⁾ rozdíl 2004 - 2000 v bodech

²⁾ PPS - jednotka pro měření kupní síly

³⁾ EU 25 - průměr za 25 členských zemí EU

Na tvorbě HDP v regionu se nejvíce podílel průmysl, především zpracovatelský, který má v kraji významné zastoupení. Jeho podíl na hrubé přidané hodnotě tvořil ve všech sledovaných letech více než třetinu. Meziročně však klesal, a to od podílu 37,9 % v roce 2000 na podíl 35,0 % v roce 2004. Meziročně klesal (s výjimkou roku 2004) rovněž podíl HPH v odvětví zemědělství, stavebnictví velké výkyvy nezaznamenalo.

V oblasti terciární sféry se na tvorbě hrubé přidané hodnoty nejvíce podílelo odvětví dopravy, finanční zprostředkování a činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a dále vzdělávání, zdravotní a sociální péče a služby.

Hodnota **tvorby hrubého fixního kapitálu** (THFK) i hodnota přepočtu tohoto ukazatele na 1 obyvatele v průběhu pěti let poklesla jak v absolutních hodnotách, tak v podílu kraje na hodnotě za Českou republiku.

Disponibilní důchod domácností (DDD) naopak zaznamenal nárůst jak v absolutní hodnotě, která byla v kraji vytvořena, tak v přepočtu na 1 obyvatele i v podílu z republikové hodnoty.

Tab. 5.1.2 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví ^{*)}

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Hrubá přidaná hodnota celkem (mil. Kč)	97 014	101 538	109 038	116 838	122 323	¹⁾ 26,1
v tom odvětví (%):						
zemědělství, myslivost, lesnictví; chov ryb	5,9	5,7	4,4	4,7	5,3	-0,6
průmysl	37,9	36,6	36,0	34,0	35,0	-2,9
stavebnictví	6,8	6,5	6,2	6,9	6,8	0,0
obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osob. potřebu; ubytování a stravování	11,5	11,6	12,5	13,9	12,7	1,2
doprava, skladování a spoje	7,9	8,9	9,4	10,1	10,1	2,2
finanční zprostředkování; činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti	13,7	13,9	14,1	12,2	11,7	-2,0
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,6	5,7	6,2	6,7	6,8	1,2
vzdělávání; zdravotní a sociální péče; ostatní veřejné, sociální a osobní služby	10,9	11,2	11,1	11,5	11,8	0,8
ostatní odvětví	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^{*)} HPH včetně FISIM

¹⁾ změna v %

Významným zdrojem růstu ekonomiky v regionech jsou i **přímé zahraniční investice** (PZI). Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Za součást přímé zahraniční investice je považován kromě podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem. Podle údajů ČNB objem PZI, který směřoval do našeho kraje, doznal ve sledovaném období 2000 – 2003 (údaje za rok 2004 nebyly v době vydání publikace k dispozici) až 70% pokles (z 4,6 mld. v roce 2000 na 1,4 mld. Kč v roce 2003). V mezikrajském srovnání byl jejich podíl v roce 2003 druhý nejmenší a tvořil jen 2,1 % z PZI v České republice. Ještě méně investic putovalo do Karlovarského kraje (1,2 %) a naopak nejvíce přímých zahraničních investic se dostalo Hl. m. Praha (46,3 %).

Graf 11 Struktura hrubé přidané hodnoty podle OKEČ v roce 2000 a 2004

